

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 167

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 8. juuni 2026

Algus 13.30, lõpp 14.33

Juhataja: Peeter Tali (esimees)

Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Enn Eesmaa, Katrin Kuusemäe, Tarmo Tamm, Urve Tiidus

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik)

Puudusid: Arvo Aller, Rain Epler, Tiit Maran, Anti Poolamets, Maido Ruusmann, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Kristo Enn Vaga ja Luisa Värk

Kutsutud: Euroopa Parlamendi liige Riho Terras ja meedianõunik Lennart Käämer (2. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Steven Andrekson ning ELi asjade nõunik Reet Kase, Siseministeeriumi nõunik Riita Proosa (3. päevakorrapunkt); Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi nõunik Ülle Hanson (3. päevakorrapunkt)

Päevakord:

3. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb tulirelvadega ebaseadusliku kauplemise ja muude tulirelvadega seotud kuritegude vastast võitlust ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1260 – COM(2026) 102

3. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb tulirelvadega ebaseadusliku kauplemise ja muude tulirelvadega seotud kuritegude vastast võitlust ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1260 – COM(2026) 102

Steven Andrekson andis ülevaate Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist, mis käsitleb tulirelvadega ebaseadusliku kauplemise ja muude tulirelvadega seotud kuritegude vastast võitlust ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1260 – COM(2026) 102. Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik sõnas, et on valmimas direktiiv, mille eesmärk on tugevdada Euroopa Liidus võitlust ebaseadusliku tulirelvakaubanduse ja muude tulirelvadega seotud kuritegude vastu. Eelnõuga ühtlustatakse tulirelvadega seotud kuriteokoosseisud ja karistusmeetmed, et vähendada relvastatud kuritegevust ning parandada sisejulgeolekut nii liikmesriikides kui ka

Euroopa Liidu tasandil laiemalt. Euroopa Komisjoni hinnangul tuleneb sekkumisvajadus eelkõige kolmest asjaolust. Esiteks on ebaseaduslike tulirelvade levik kasvanud ning see soodustab raskeid kuritegusid, sealhulgas organiseeritud kuritegevust, uimastiäri ja inimkaubandust. Riski suurendavad omakorda tehnoloogilised arengud, näiteks 3D-printimine, ning geopoliitilised tegurid, sealhulgas Venemaa agressioonisõda Ukrainas. Teiseks puudub Euroopa Liidu tasandil eraldiseisev õigusraamistik, mis käsitleks konkreetset tulirelvadega seotud kuritegusid. Lähimaks aluseks on seni ÜRO tulirelvade protokoll. Kolmandaks on liikmesriikide kriminaalõiguslikud regulatsioonid killustunud, mistõttu erinevad nii kuritegude määratlused kui ka karistusemäärad, mis raskendab piiriülest koostööd ja menetlusi. Eelnõu kohaselt kriminaliseeritakse muu hulgas tulirelvade oluliste osade ja laskemoona ebaseaduslik valmistamine, ebaseaduslik kaubandus, import ja eksport, märgistuste võltsimine või eemaldamine ning tulirelvade, nende osade või laskemoona loata omamine. Uue elemendina hõlmatakse ka relvade või laskemoona valmistamist võimaldava digitaalse tehnilise dokumentatsiooni koostamine, omandamine, levitamine ja jagamine. Samuti ühtlustatakse peamised mõisted, sealhulgas tulirelv, oluline osa, laskemoon ja tehniline dokumentatsioon, tuginedes suuresti 2021. aasta tulirelvadirektiivile. Lisaks näeb eelnõu ette karistused füüsilistele ja juriidilistele isikutele, raskendavad asjaolud, uurimisvahendite kasutamise võimalused ning riiklike tulirelvade kontaktpunktide loomise piiriülese koostöö ja statistika kogumise toetamiseks. S. Andrekson rõhutas, et eelnõu keskendub üksnes ebaseaduslikule tegevusele ega muuda seadusliku relvaomandi, relvakäibe ega õiguspärase ettevõtluse reegleid. Eesti hinnangul on direktiivi eesmärk legitiimne ja põhjendatud, kuid osa kavandatud meetmetest on ebaproportsionaalsed, liiga jäigad ega arvesta piisavalt liikmesriikide õigussüsteemide eripära. Seetõttu lähtub Eesti läbirääkimistel põhimõttest, et direktiiv peab tugevdama sisejulgeolekut, jäädes samal ajal koosõlla karistusõiguse, proportsionaalsuse ja õigusselguse nõuetega. S. Andrekson lisas, et läbirääkimiste käigus on peamiselt teiste liikmesriikide ettepanekute põhjal valminud direktiivi uus versioon, mis on valdavas osas koosõlas Eesti seisukohtadega. Muudatused annavad liikmesriikidele suurema paindlikkuse karistusemäärade ja lisakaristuste kujundamisel nii füüsilistele kui ka juriidilistele isikute puhul. Samuti on loobutud aegumistähtaegade detailsest reguleerimisest. Direktiivi esialgses versioonis sisaldunud hooletusest toimepandud tehnilise dokumentatsiooni teadliku ja kuritegeliku levitamise käsitlus osutus vastuoluliseks nii Eesti kui ka mitme teise liikmesriigi hinnangul ning on seetõttu uuest versioonist välja jäetud.

Lea Danilson-Järg andis ülevaate [õiguskomisjoni arvamusest](#) ja arutelust ning märkis, et komisjon otsustas toetada Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohti. Komisjoni otsus oli konsensuslik.

Urve Tiidus küsis, kas direktiiv käsitleb ka piirikontrolli ning koostööd Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametiga (edaspidi Frontex), arvestades relvade suhteliselt lihtsat piiriülest liikumist. Lisaks küsis U. Tiidus, millises ulatuses käsitletakse direktiivis relvakaubanduse seoseid narkoäri, arvestades nende tihedat põimumist.

Steven Andrekson vastas, et piirikontrolli ja Frontexiga tehtava koostöö osas ei sisalda direktiiv eriregulatsiooni, vaid lähtub üldistest liikmesriikide ja Euroopa Liidu institutsioonide vahelise koostöö põhimõtetest. Tulirelvade seoseid narkoäri käsitletakse organiseeritud kuritegevuse raamistikus. Lisaks on kavandatud eraldi andmebaas ebaseaduslikult konfiskeeritud tulirelvade kohta, et parandada teabevahetust ja toetada Euroopa Liidu õiguskaitseasutuste võimekust ohupildi seirel ja analüüsimisel.

Riita Proosa lisas, et on eraldi direktiiv, mis käsitleb sanktsioneerimist ja vastavaid kuriteoliike. Impordi ja ekspordi küsimusi reguleerib eraldi Euroopa Liidu õigusakt ehk impordi ja ekspordi määrus. Seega võimaldab regulatsioon määratleda ka ebaseadusliku käitlemisega seotud sanktsioonid.

Peeter Tali tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas õiguskomisjoni arvamusega.

Otsustati:

3.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas õiguskomisjoni arvamusega (konsensus: Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Enn Eesmaa, Katrin Kuusemäe, Peeter Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus).

(...)

(allkirjastatud digitaalselt)
Peeter Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Roosmarii Kukk
protokollija

Väljavõtte õige
Roosmarii Kukk
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant